

**COMMISSIE VAN EERSTE AANLEG VOOR DE ERKENNING
EN DE BESCHERMING VAN DE TITEL VAN
BEROEPSJOURNALIST**

Verslag van de activiteiten in 2020

Historiek

Samenstelling van de commissie op 31 januari 2020:

Op voordracht van de VVJ: gewone leden: Antal Hollosi, Sander De Wilde, Paul Van Landeghem en Gie Van Roosbroeck (secretaris). Plaatsvervangers: Jo Buggenhout, Lukas De Vos en Alain Narinx.

Op voordracht van Belgian News Media: gewone leden: Werner Smeuninx (voorzitter) , Marc Dupain, Hans Vandendriessche en Edwin Ceulebroeck. Plaatsvervangers: An Brouckmans, Geert Steurbaut, Pieter Kunnen en Wim Willems.

Wim Rega verzorgde het secretariaat van de Erkenningscommissie.

Activiteiten

1. Er hadden in 2020 tien vergaderingen plaats: twee in het Brusselse Residence Palace, de andere via videoconferenties (als gevolg van de coronacrisis). Ook oproepingen gebeurden via jitsi meet en zoom.
2. De coronapandemie zorgde voor een vernieuwde manier van werken. Omdat vergaderen een hele tijd niet toegelaten was, dienden kandidaten hun aanvraag digitaal in. Voor de commissieleden werd het platform Jottacloud gecreëerd waarop ze de dossiers konden raadplegen. Dat stelde de leden in staat om de dossiers voor de vergadering te bekijken en een advies te formuleren. Wie dat wou, kreeg toegang tot het dossier, dat daarna door de hele commissie werd beoordeeld.
3. De commissie behandelde 226 dossiers. Dat leidde tot de volgende beslissingen:

Erkend als beroepsjournalist	Het gaat om nieuwe aanvragen. In vele gevallen werd extra info gevraagd. Soms kwamen aanvragers hun dossier verdedigen op een commissievergadering	140
Toewijzing van T-kaart	Het gaat om nieuwe aanvragen	2
Afwijzingen	Het gaat om personen die om verschillende redenen niet voldeden aan de wettelijke voorwaarden om erkend te worden als beroepsjournalist of om een T-kaart te ontvangen. De afwijzing volgde na het doorlopen van de wettelijk voorziene procedures. In één geval ging het om een herintrede. In 1 geval betrof het een T-kaart.	7

Herintredes	Erkende journalisten die het beroep verlaten hadden, keerden terug naar de journalistiek.	5
Uit het beroep	Journalisten meldten aan de commissie dat ze afstand deden van hun erkenning.	31
Intrekking erkenning	De commissie stelde vast dat sommige journalisten niet meer voldeden aan de voorwaarden om erkend te blijven als beroepsjournalist. Na een uitgebreide procedure werd bij een aantal de erkenning ingetrokken. Wie dat wou, kon het dossier verdedigen op een commissiezitting.	9
Met pensioen maar nog actief	Eén journalist ging met pensioen maar bleef journalistiek actief en wilde zijn erkenning behouden	1
Met pensioen en niet meer actief	Journalisten gingen met pensioen en verklaarden dat ze niet langer journalistiek actief zijn	13
Hernieuwingen	Journalisten die pas in 2020 de hernieuwing van hun persdocumenten 2017-2021 aanvroegen.	8
Nog geen beslissing	Dossiers die eind 2020 gestart zijn maar waarvan de beslissing pas in 2021 valt.	10
Beroepsprocedure	In 2020 ging niemand in beroep tegen de beslissingen van de commissie	0

4. Tijdens de vergadering van 30 januari 2020 deden voorzitter en secretaris een oproep aan alle leden om in hun organisatie na te gaan wie de erkenning voor de periode 2017-2021 nog niet in orde had gebracht. Acht journalisten reageerden op die oproep.
5. Tijdens de vergadering van 27 augustus 2020 besprak de commissie een klacht van een erkende beroepsjournaliste. Ze verweet een reporter inbreuken te plegen op de auteursrechten. De commissie verklaarde zich niet bevoegd in deze zaak en verwees de journaliste door naar de bevoegde instanties.
6. Tijdens de vergadering van 29 oktober 2020 werd een voorstel van de VVJ besproken. Soms krijgt een kandidaat een brief waarin een schriftelijke procedure voorgesteld wordt omdat hij veeleer in aanmerking komt om erkend te worden als journalist van beroep. De VVJ vroeg om dat voortaan meteen te vermelden in de brief er en tevens de contactgegevens van de AdviesCommissie aan toe te voegen. De Commissie ging hiermee akkoord.
7. Tijdens de vergadering van 26 november besliste de Commissie tijdens de volgende hernieuwingsronde geen bewijs van goed gedrag en zeden meer op te vragen. De journalisten moesten wel op erewoord verklaren dat ze nog steeds over de burgerlijke en politieke rechten beschikken.
8. Tijdens de vergadering van 17 december 2020 besliste de Commissie dat de verslagen van de Commissievergadering nog steeds dertig jaar worden bijgehouden. Vanaf januari 2021 zullen de individuele dossiers nog vijf jaar worden bijgehouden.
9. Tijdens de vergadering van 17 december besliste de Commissie dat de aanvraag tot erkenning en de vragenlijst voortaan worden samengevoegd, samen met de leidraad en de privacyverklaring.

Namens de Nederlandstalige kamer van de Commissie van Eerste Aanleg voor de Erkenning en de Bescherming van de Titel van Beroepsjournalist,

Werner Smeuninx, voorzitter

Gie Van Roosbroeck, secretaris

Addendum: Leidraad voor de erkenning en bescherming van de titel van beroepsjournalist

De taak van de CEBJ is tweeledig:

1. **erkenning** van de titel van beroepsjournalist: aanvragen om erkend te worden als beroepsjournalist beoordelen;
2. **bescherming** van de titel van beroepsjournalist: nagaan of een erkende beroepsjournalist nog voldoet aan de wettelijke voorwaarden; dat gebeurt in principe om de vijf jaar, maar kan ook tussentijds.

Voor de uitoefening van die taak zijn de voorwaarden die de wet van 30 december 1963 oplegt, de enige maatstaf. Om die voorwaarden te toetsen in het hedendaagse medialandschap, hanteert de CEBJ een leidraad. Die leidraad is op een toegankelijke en overzichtelijke manier geformuleerd in bijgaande 'Toelichting bij een aanvraag tot erkenning, hernieuwing of herintrede'.

1. Leeftijd

Om bij een nieuwe aanvraag de leeftijd van de kandidaat te kunnen verifiëren, bezorgt de kandidaat een uittreksel uit de geboorteakte.

2. Burgerlijke en politieke rechten

De enige manier om te checken of de kandidaat niet vervallen is verklaard van zijn burgerlijke en politieke rechten is het bewijs van goed gedrag en zeden dat ons door de kandidaat wordt bezorgd. Bij een hernieuwing wordt het bewijs van goed gedrag en zeden niet meer opgevraagd.

3. Statuut en medium

3.1. Hoofdberoep

Journalistiek moet aantoonbaar de hoofdactiviteit zijn van de kandidaat. De tijdsbesteding kan aangetoond worden met documenten (arbeidscontract, attest ...) of kan afgeleid worden uit omstandigheden (inkomen, omvang van het journalistieke werk ...).

3.2. Bezoldiging

De kandidaat moet ook aantonen dat hij voldoende bezoldigd wordt. De grootte van de bezoldiging kan een indicator zijn voor de kwalificatie als hoofdberoep van de journalistieke werkzaamheid. Het richtsnoer dat de CEBJ hanteert, is het gewaarborgd gemiddeld minimuminkomen van de Nationale Arbeidsraad. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

3.3. Algemene berichtgeving en actualiteit

3.3.a. Het medium waarvoor de journalist werkt moet beschikbaar/toegankelijk zijn voor het publiek.

3.3.b. Het medium moet informatie verstrekken die betrekking heeft op de actualiteit.

a) Een gedrukt medium mag geen verschijningsfrequentie hebben die lager is dan een maand.

b) Uitzondering wordt gemaakt voor onderzoeksjournalistiek en achtergrondreportages in zoverre zij betrekking hebben op de actualiteit.

3.3.c. Om in aanmerking te komen voor een erkenning als beroepsjournalist moet de aanvrager een creatieve functie uitoefenen waarvan de hoofdplicht bestaat uit het verzamelen, selecteren, verwerken en/of presenteren van informatie.

4. Inlooperperiode

4.1. Nieuwe aanvragen

4.1.a. De aanvrager moet het beroep minstens twee jaar lang als gewoon beroep hebben uitgeoefend.

4.1.b. De inlooperperiode mag niet onderbroken geweest zijn, tenzij door omstandigheden onafhankelijk van de wil van de aanvrager (ziekte, werkloosheid ...).

4.1.c. De aanvrager moet aantonen dat hij tijdens de inlooperperiode bezoldigd werd voor zijn journalistiek werk. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

4.2. Herintrede

Een herintrede wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag, tenzij de onderbreking van de journalistieke activiteit korter is geweest dan twee jaar en in die periode geen onverenigbare activiteiten zijn uitgeoefend. In dat geval kan de aanvrager die voldoet aan de andere wettelijke voorwaarden zijn erkenning met onmiddellijke ingang terugkrijgen.

5. Onverenigbare werkzaamheden

De aanvrager moet kunnen aantonen dat een eventuele nevenactiviteit zijn onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan.

Toelichting bij de erkenningsprocedure van beroepsjournalist

De voorwaarden voor de erkenning van beroepsjournalisten zijn bepaald in de wet van 30 december 1963 betreffende de erkenning en de bescherming van de titel van beroepsjournalist, verschenen in het Belgisch Staatsblad op 14 januari 1964 (groene kaders). In deze toelichting vindt u alle informatie over hoe deze voorwaarden door de CEBJ getoetst worden en hoe u kunt aantonen dat u eraan voldoet. Om erkend te kunnen worden en blijven, moet u aan alle voorwaarden voldoen.

I. Tenminste 21 jaar oud zijn.

1. Voeg bij uw aanvraag tot erkenning een uittreksel uit uw geboorteakte of een ander officieel document dat bevestigt dat u tenminste 21 jaar oud bent, bij. Dit uittreksel is niet meer nodig bij een hernieuwing van uw erkenning of bij aanvraag na een herintrede in het beroep.

II. In België, geheel noch gedeeltelijk vervallen verklaard zijn van de burgerlijke en politieke rechten. Straffen in het buitenland opgelopen moeten op dezelfde manier een rol spelen als die straffen in België uitgesproken zouden zijn.

2. Voeg bij uw aanvraag tot erkenning of bij een aanvraag na een herintrede een bewijs van goed gedrag en zeden. Dit bewijs is niet nodig bij een hernieuwing van uw erkenning.

III. In zijn hoofdberoep en tegen bezoldiging deelnemen aan de redactie van dag- of periodieke bladen, radio- of televisienieuwsuitzendingen, filmjournaals of persagentschappen, een en ander voor algemene berichtgeving.

- De bladen, radio- of televisienieuwsuitzendingen, filmjournaals of persagentschappen voor algemene berichtgeving die bedoeld zijn, moeten:
  - nieuws verstrekken dat betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in het algemeen
  - zich richten tot de lezers, de luisteraars en de toeschouwers in het algemeen.
- De functies die geacht worden deel te nemen aan de redactie zijn: directeur, redacteur, tekenaar, persfotograaf, filmreporter, correspondent.
- De functies die geacht worden niet deel te nemen aan de redactie zijn: commerciële, technische en administratieve functies, corrector, telexist en zetter, behalve wanneer zij onder de persoonlijke bevoegdheid van de directeur van het blad, de nieuwsuitzending, het filmjournaal of het persagentschap ressorteren.

3. Bezoldigd hoofdberoep

3.1. U moet aantonen dat journalistiek uw voornaamste dagtaak is en geen bijberoep.

3.1.a. Bent u loontrekkende? Voeg dan bij uw aanvraag:

- een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en) en
- een verklaring van uw werkgever (indien u werkt als uitzendkracht is uw werkgever het uitzendkantoor, voeg in dat geval ook een verklaring bij van de directeur van het medium waar u tewerkgesteld bent). De verklaring moet ondertekend worden door de directeur. Modelverklaringen vindt u op de website van de CEBJ.

3.1.b. Bent u zelfstandige? Voeg dan bij uw aanvraag:

- zo mogelijk een verklaring van uw opdrachtgever(s) waarmee u aantoont dat uw journalistieke activiteit uw voornaamste dagtaak is en/of
- een overzicht van uw journalistiek werk dat aantoont dat uw journalistieke activiteit uw voornaamste dagtaak is.
- een kopie van uw aanslagbiljetten van de voorbije twee jaar.

- indien u in de voorbije twee jaar gedeeltelijk in loondienst was, een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en).
- 3.2. U moet aantonen dat u bezoldigd wordt voor uw journalistiek werk (onkostenvergoedingen worden niet beschouwd als een bezoldiging, auteursrechten worden wel beschouwd als bezoldiging). De grootte van de bezoldiging kan een indicatie zijn dat uw journalistiek werk uw hoofdberoep is.
- 3.2.a. Bent u loontrekkende? U kunt uw inkomen uit journalistiek werk aantonen met een kopie van uw arbeidsovereenkomst(en) (zie 3.1.a)
- 3.2.b. Bent u zelfstandige? U kunt uw inkomen uit journalistiek werk aantonen met ofwel:
- een lijst van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar (factuurnummer, datum, naam van de klant, geleverde prestatie, factuurbedrag);
  - een kopie van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar;
  - een lijst van de debetnota's die u van uw opdrachtgever(s) ontving van de voorbije twee jaar;
  - indien u btw-plichtig bent en u btw aanrekent op uw journalistieke prestaties volstaat een kopie van de jaarlijkse klantenlistings die u de voorbije twee jaar hebt ingediend;
  - het samen met een door u aangeduid lid van de CEBJ doornemen van uw uitgaande facturen van de voorbije twee jaar.
- 3.3. Welke media komen in aanmerking?
- 3.3.a. Het medium of de media waarvoor u journalistieke bijdragen levert, moet(en):
- beschikbaar/toegankelijk zijn voor het brede publiek;
  - informatie verstrekken die betrekking heeft op de actualiteit.
- 3.3.b. Media die niet in aanmerking komen zijn onder meer:
- bladen met een verschijningsfrequentie lager dan een maand
  - vakpers
  - bladen voor een afgebakende doelgroep
  - ledenbladen (gedrukt, online ...)
  - personeelsbladen
  - huis-aan-huisbladen
  - reclamebladen
  - infotainment
  - reality tv
  - fictieprogramma's
  - boeken, met uitzondering van onderzoeksjournalistiek
- 3.4. Redactionele functies
- 3.4.a. Om in aanmerking te komen voor een erkenning als beroepsjournalist moet u een creatieve functie uitoefenen waarvan de hoofdopdracht bestaat uit het verzamelen, selecteren, verwerken en/of presenteren van informatie.
- 3.4.b. Is uw functie uitvoerend, administratief of commercieel dan komt u niet in aanmerking voor een erkenning als beroepsjournalist.

IV. Die werkzaamheid tenminste twee jaar lang als gewoon beroep uitgeoefend en ze niet sedert meer dan twee jaar gestaakt hebben.

4. Bescherming van de titel van beroepsjournalist

- 4.1. U kunt pas erkend worden als beroepsjournalist als u kunt aantonen dat u tenminste twee jaar lang het beroep van journalist als gewoon beroep hebt uitgeoefend.

- 4.1.a. Deze periode mag niet onderbroken geweest zijn, tenzij door omstandigheden onafhankelijk van uw wil (ziekte, werkloosheid ...).
- 4.1.b. U moet aantonen dat u tijdens deze periode bezoldigd werd voor uw journalistiek werk. De bezoldiging kan bestaan uit loon (werknemers), prestatievergoeding (freelancers) en/of auteursrechten en moet regelmatig gebeuren.

4.2. Uit het beroep

- 4.2.a. Als u na uw erkenning het beroep verlaat, moet u:
- indien uw nieuw beroep onverenigbaar is met het statuut van beroepsjournalist onmiddellijk afstand doen van uw erkenning;
  - indien u geen ander beroep uitoefent uiterlijk twee jaar nadat u het beroep hebt verlaten, afstand doen van uw erkenning (uitzondering: zie 4.2.b);
  - indien u met pensioen gaat en elke journalistieke activiteit stopzet, uiterlijk twee jaar nadat u met pensioen bent gegaan, afstand doen van uw erkenning;
  - indien u met pensioen gaat en u journalistiek actief blijft, kunt u uw erkenning behouden mits u op geregelde basis journalistieke bijdragen levert aan media voor algemene berichtgeving en daar een redelijke vergoeding voor ontvangt.
- 4.2.b. Periodes van werkloosheid of langdurige ziekte worden niet beschouwd als onderbreking van de werkzaamheid als beroepsjournalist. Zolang u werkloos of ziek bent, behoudt u dus uw erkenning, tenzij u in die periode werkzaamheden uitoefent die onverenigbaar zijn met het statuut van beroepsjournalist.
- 4.2.c. Wanneer u met brugpensioen (SWT - stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag) bent, kunt u uw erkenning behouden tot u met pensioen gaat, mits u geen onverenigbare activiteit uitoefent.

4.3. Herintrede in het beroep

Een herintrede wordt beschouwd als een nieuwe aanvraag, tenzij de onderbreking van de journalistieke activiteit korter is geweest dan twee jaar en u in die periode geen onverenigbare activiteiten zijn uitgeoefend. In dat geval kunt u, indien u voldoet aan de andere wettelijke voorwaarden, uw erkenning met onmiddellijke ingang terugkrijgen.

V. Geen enkele vorm van handel drijven en met name geen op reclame gerichte werkzaamheid uitoefenen, behalve als directeur van een blad, een nieuwsuitzending, een filmjournaal of een persagentschap.

5. Onverenigbare werkzaamheden

U moet aantonen dat een eventuele nevenactiviteit uw onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan.

5.1. Onverenigbaar met het statuut van beroepsjournalist zijn handelsactiviteiten en werkzaamheden die gericht zijn op reclame, marketing of public relations omdat die de journalistieke onafhankelijkheid in het gedrang brengen. Dat betekent dat onder meer volgende werkzaamheden niet verenigbaar zijn met het statuut van beroepsjournalist:

- handelaar in hoofd- of bijberoep;
- reclame, marketing, public relations en bijdragen aan media gericht op het publiek voor ondernemingen en belangenorganisaties, met uitzondering van het eigen medium, humanitaire en liefdadigheidsinstellingen;
- op structurele wijze bijdragen aan niet-publieke media van ondernemingen en belangenorganisaties, zoals personeelsbladen;
- woordvoerder;
- zaakvoerder of bestuurder van een onderneming met uitzondering van de eigen vennootschap waarmee de journalistieke activiteit wordt uitgeoefend en van de

patrimoniumvennootschap waarin de eigen woning en/of kantoor is ondergebracht, in zoverre die vennootschappen geen onverenigbare activiteiten uitoefenen.

- 5.2. Indien u toch commerciële activiteiten uitoefent, moet u aantonen dat:
  - uw nevenactiviteit geen hoofd- of bijberoep is;
  - uw nevenactiviteit uw onafhankelijkheid niet in het gedrang brengt en geen potentieel belangenconflict kan doen ontstaan;
- 5.3. Indien u naast uw journalistieke werkzaamheid andere bezoldigde activiteiten uitoefent, voegt u bij uw aanvraag een lijst van die activiteiten, met vermelding van de aard, het statuut (loondienst, regelmatige of occasionele freelanceopdracht) en het gemiddeld aantal uren per week dat u aan elk van die activiteiten besteedt.
- 5.4. Indien u naast uw journalistieke werkzaamheid geen andere bezoldigde activiteit uitoefent, bevestigt u dat bij uw aanvraag.